

Merenkurkun luonnonsuojelualueen valmistelussa saatu yleisöpalaute

Vaasa 29.11.2022

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Kuva Leila Suvantola

Ohjelma

Kahvit

17.15 Avaus, lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola

17.20 Esittely

- Tarkastettava alue ja sen luonnonarvot, aluejohtaja Mikael Nordström
- Suojelualueen valmistelu ja sen vaihe, lainsäädäntöneuvos Leila Suvantola

17.50 Osallistamiskierros ja palaute

18.20 Eräitä linjauksia ja seuraavat askeleet

18.40 Keskustelu

19.10 Päätössanat

Tarkasteltava alue ja sen luonnonarvot

Aluejohtaja
Mikael Nordström, Metsähallitus

Kuva Leila Suvantola

Merenkurkun valmistelun lähtötilanne

- Tarkasteltavan alueen pinta-ala on noin 57 500 hehtaaria, josta maa-alueita on noin 3000 hehtaaria.
- Korsnäsin, Maalahden, Mustasaaren, Uudenkaarlepyyn, Vaasan ja Vöyrin kuntien alueella.
- Suojelualueiden perustamishanke koskee vain valtion omistamia alueita.
- Aiemmin perustettu yksityisiä suojelualueita – muodostaa mosaiikin.

MERENKURKKU NORRA KVARKEN

MERENKURKKU NORRA KVARKEN

Merenkurkun saariston luontoarvot

- Maankohoamisen seurauksena syntynyt mosaiikkimainen ja ainutlaatuinen luonto.
- Luontoarvoja maan päällä ja veden alla.
- Alueella tavataan yhteensä 26 luontodirektiivin liitteessä I mainittua luontotyyppiä.

Maanpäälliset luontoarvot

- Arvokkaita luontotyyppejä, esim. flada- ja kluuvijärviketjut sekä maankohoamisrannikon metsäluontotyytit.
- Rikkinainen, monimuotoinen ja laaja saaristo tarjoaa linnuille erinomaisen elinympäristön.
- 87 lintudirektiivin liitteessä I mainittua lajia, joista suuri osa uhanalaisia.
- Lintuinventointeja tehty runsaasti:
 - Metsähallitus LIFE-hankkeet 2005 & 2010
 - Lintutieteellisen yhdistyksen laajat laskennat 2016–2017
 - /Metsähallituksen Rönnskäretin – Norrskärin 2020
 - Ostrobothnia Australioksen laskennat 3 vuoden välein
 - + suppeampia laskentoja.

Vedenalaiset luontoarvot

- Merenkurkun vedenalaisluontoa inventoitu VELMU-ohjelmassa vuodesta 2006 lähtien.
- Vedenalainen luonto on hyvin arvokas ja hienopiirteinen mosaiikkimaisista laajoista matalista alueista ja vaihtelevasta pohjasedimentistä johtuen.
- Monet merelliset lajit elävät Merenkurkussa levinneisyysalueensa äärirajalla (esim. itämerenhauru ja rakkohauru) .
- Merenkurkusta on löytynyt paljon esimerkiksi vaarantunutta (VU) luontotyyppiä suojaajat näkinpartaispohjat.

Rakkohauru - Blåstång. Kuva: Metsähallitus

Näkinpartaisniitty - Kransalgång. Kuva: Metsähallitus

Kulttuuri- ympäristöarvot

- Merenkurkun kalastusmajat muodostavat Suomen olosuhteissa poikkeuksellisen suuren, monipuolisen ja kerrostuneen kokonaisuuden, jonka myötä saariston elinkeinohistoria on alueella selvästi yhä näkyvissä.
- Alueella n. 60 kalastusmajaa tai loma-asuntoa.

Suojelualueen valmistelu ja sen vaihe

Lainsäädäntöneuvos
Leila Suvantola
ympäristöministeriö

Kuva Leila Suvantola

Luonnonsuojelun alueen perustaminen

- Ympäristöministeriö valmistelee yhdessä Metsähallituksen kanssa Merenkurkun alueella sijaitsevien, valtion luonnonsuojeluun varattujen alueiden perustamista luonnonsuojelun alueeksi valtioneuvoston asetuksella.
- Valmistelutyö on osa koko Suomen kattavaa hanketta, jonka tavoitteena on perustaa valtion omistuksessa olevat, luonnonsuojelutarkoitukseen varatut alueet luonnonsuojelun alueiksi - perustettu 350.000 ha, tulevat 537.000 ha.

Miksi?

Aiempien päätösten toteuttamiseksi

- Ei ole vielä suojeltu.
- Toteutetaan aiemmin tehdyt valtioneuvoston hyväksymät päätökset valtion alueilla (kaavoituksessa varattu suojeluun, mutta ei suojeltu):
 - Kansalliset luonnonsuojeluohjelmat Merenkurkussa: Mikkeliinsaarten saariryhmän suojelupäätös (24.8.1989) ja rantojensuojeluohjelma (20.12.1990); lintuvesiensuojeluohjelma (3.6.1982)
 - Natura 2000 –verkosto
- Lisäksi vähäisiä Etelä-Suomen metsien suojeluun myytyjä METSO-alueita.

Luonnonsuojelulaki säätelee puitteet

- Luonnonsuojelualueiden käyttöä määrittää luonnonsuojelulaki.
- **Kiellettyä** luontoa muuttava toiminta, rakentaminen, maaperän tai kasvien vahingoittaminen jne.
- **Sallittua** marjastus, sienestys, kalastus yleiskalastusoikeuksin
- Metsästyksen ja muun kalastuksen salliminen mahdollista
- Asetuksessa voidaan sallia mm. ruoppaus, sähkölinjat yms.

Ehdotus uudeksi luonnonsuojelulaiksi eduskunnassa HE 76/2022

Säädösvalmistelu

Alkuvalmistelu

Tiedottaminen

Kiinteistöt, kartat, sopimukset

Osallistaminen

Kunnat, maakuntaliitto 31.5.– 7.6.2021

Järjestöt, viranomaiset 5.–19.4.2022

Paikallisten osallistaminen 1.–8.6.2022

Jatkovalmistelu

Saadun palautteen huomioiminen

Asetuksen ja perustelumuition laatiminen

Lausuntokierros (Lausuntopalvelu)

Muutokset

Valtioneuvoston asetus

Osallistamiskierros ja palaute

Aktiivinen osallistuminen

- ❖ Vaasa (1.6.2022) 25 henkilöä
- ❖ Maalahti (2.6.2022) 36 henkilöä
- ❖ Mustasaari (3.6. & 7.6.2022) 100 henkilöä
- ❖ Uusikaarlepyy ja Vöyri (6.6.2022) 34 henkilöä
- ❖ Korsnäs (8.6.2022) 29 henkilöä
- Rakentavaa ja rauhallista keskustelua
- Myös vahvoja näkemyksiä
- Webropol 654 vastausta

Keskusteluryhmät teemoista

1. Saaristoelämän jatkuvuus ja tuleva hallintomall.i
2. Väylät, satamat ja virkistys.
3. Metsästys ja kalastus.

Seuraavissa dioissa keskeistä palautetta
(pääasiassa ruotsiksi):

Saaristolaiselämän tulee voida jatkaa Skärgårdslivet måste kunna fortsätta

- ❖ ”Skärgårdslivet måste få fortsätta som tidigare.”
- ❖ ”Vi vill bevara vår skärgård som vi gjort i all tid. Fortsätta som det varit.”
- ❖ ”Människors närvaro i den ytterskärgården är en förutsättning för att bevara det levande kulturarv och kulturliv som fiske på de olika skären.”
- ❖ ”Bra att freda för exploatering och faktiskt störande användning, men inte för traditionell mänsklig verksamhet, fiske, jakt osv.”
- ❖ ”Stugägarnas möjlighet till rekreation bör tryggas.”
- ❖ ”Klara regler för underhåll av befintliga byggnader och hamnar samt eventuella tillbyggnader (tex bastu i ngn bod).”

Vesillä liikkuminen on saaristoelämää

Att röra sej på vattnet är skärgårdsliv

- ❖ ”Tillåta muddring till villor och icke allmänna ”farleder”. Avlägsna stenar som måste bort.”
- ❖ ”Muddringstillstånd måste få beviljat för hamnar på Storskär, Djupskär, Svartbådan, inom 1-2 år är behovet akut.”
- ❖ ”Om en befintlig hamn blir obrukbar pga landhöjningen ska markägaren ha rätt att muddra eller flytta hamnen till farbar plats.”
- ❖ ”Möjligheten och rättigheten att ta sig till en privat fastighet bör bevaras.
T.ex. genom muddring av farled till den privata fastigheten genom skyddsområde.”

Osallisuus on keskeistä luottamukselle 1/2

Förtroendet skapas av delaktighet 1/2

- ❖ ”Förtroendet för Forststyrelsen är av gammalt mycket dåligt. Lokalbefolkningen har dåliga erfarenheter. Det här bör förändras.”
- ❖ ”En förändring fås tillstånd genom att lyssna på lokalbefolkningen och genom att visa att Forststyrelsen går att lita på. + att våra önskemål beaktas.”
- ❖ ”Lokala representanter och deras åsikter måste beaktas. Representanter för de olika aktörerna måste vara med i beredningen av plan.”
- ❖ ”Dialog inte monolog. Vi upplever monolog. Mindre byråkrati.”
- ❖ ”Hoidetaan alueita yhteistyössä saaristolaisten kanssa, löydetään kanavat asukkaisiin.”
- ❖ ”Leva i symbios med lokalbefolkning och staten.”

Osallisuus on keskeistä luottamukselle 2/2

Förtroendet skapas av delaktighet 2/2

- ❖ Lokala personer skall vara med i förvaltningsgrupp.”
- ❖ ”Förvaltningen bör uppdelas på mindre områden där lokala intresseföreningar är fiskelag, jaktlag, skifteslag.”
- ❖ ”Förvaltningsmodell tillsammans med lokala föreningar.”
- ❖ ”Förvaltningsplan uppdaterings 5–10 år - Stärka förtroendet för alla parter.”

Paikallisilla huoli hoidosta Lokala är bekymrade av skötsel

- ❖ ”Kulturvärdefulla ängar växer igen -> borde återskapas.”
- ❖ ”Statlig förvaltning är lika med förfall.”
- ❖ ”Det bör finnas pengar till framtida skötsel och förvaltning.”

Yhdenmukaisuutta kaivataan Enhetlighet önskas

- ❖ ”Begräsningar i området användning fås inte vara mera begränsade än i de nu frivilliga fredningarna för Molpe–Korsäs–Bergö, avtalen med samfälligheterna: 3st olika.”
- ❖ ”Fredningsreglerna bör vara samma som på de angränsade privata naturskyddsområdena. Alltså inte hårdare krav på statens områden än på privata främst gällande jakt och fiske som hört till befolkningens kultur i århundraden.”

Metsästys

- Erityisen tärkeä käyttömuoto koko alueella. Tärkeää ajatellen riistanhoitoa.
- ”Antakaa metsästyksen jatkua kuten tälläkin hetkellä.”
- Hirvi, valkohäntäpeura, metsäkauris.
- Minkki, supikoira, kettu, myös näätä.
- Harmaahylje ja norppa.
- Vesilinnut, esim. sinisorsa, telkkä.
- Merimetso, susi, jne.
- Harmaalokki, varis: haittalinnut.

Kalastus

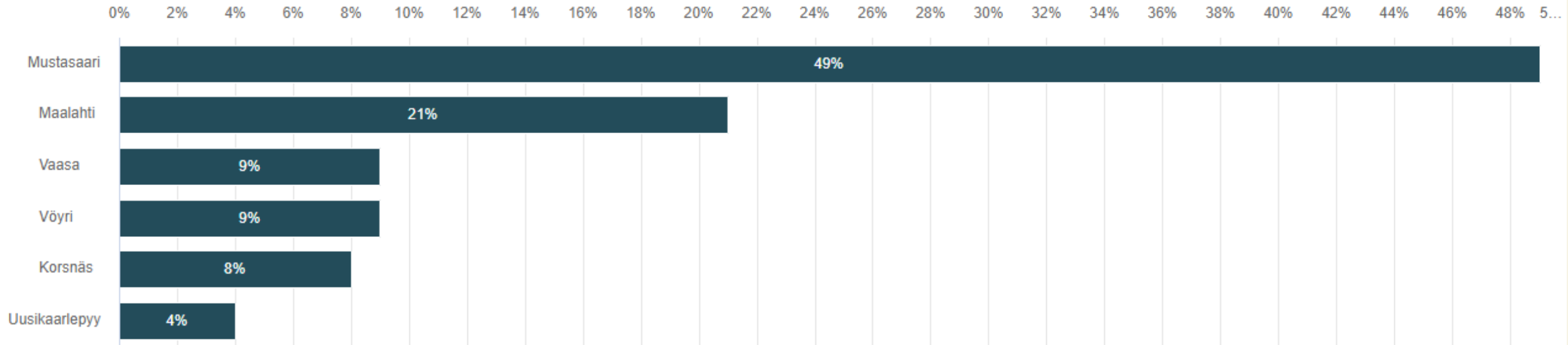
- ”Laxtrolling bör vara tillåtet. I paragraf 7 nämns detta inte.”
- ”Jag är kommersiell fiskare i grupp 1. Fiskarstugor och fisket bör bli oförändrat.”

Webropol-palaute 1/2

1. Minkä kunnan alueella Teillä on eniten käyttötarpeita perustettavalla luonnonsuojelualueella?
Bland de kommuner där naturskyddsområde ska inrättas, vilken kommuns områden använder ni mest?

Vastaajien määrä: 647
Antal svar: 647

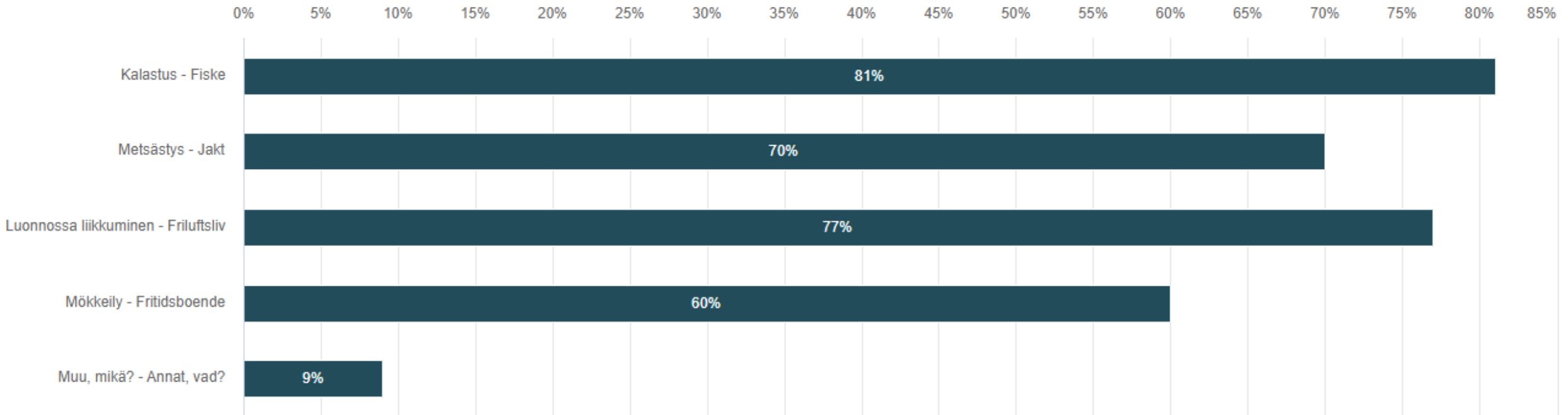
	n	Prosentti
Vaasa	57	8,8%
Mustasaari	314	48,5%
Korsnäs	55	8,5%
Vöyri	58	9,0%
Uusikaarlepyy	25	3,9%
Maalahti	138	21,3%

Webropol-palaute 2/2

2. Millaisia käyttötarpeita Teillä on perustettavalla luonnonsuojelualueella? Voit valita useita vaihtoehtoja. Vastaajien määrä: 649

Till vilket syfte använder Ni området som ska inrättas? Ni kan välja en eller flera alternativ.

Antal svar: 649

	n	Prosentti
Kalastus - Fiske	528	81,4%
Metsästys - Jakt	456	70,3%
Luonnossa liikkuminen - Friluftsliv	502	77,3%
Mökkeily - Fritidsboende	390	60,1%
Muu, mikä? - Annat, vad?	56	8,6%

Eräitä linjauksia ja seuraavat askeleet

Kalastusmajojen käyttö jatkossa

- Olennainen osa Merenkurkun maisemaa, joka muodostunut ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksena.
- Osalla rakennushistoriallista arvoa, muut maiseman historiallista kerrostumaa, yhteensä n. 60 rakennusta valtion mailla.
- Kalastusmajat voivat jäädä alueelle luonnonsuojelualueen perustamisen jälkeen.
- Maanvuokrasopimukset muutetaan toistaiseksi voimassa oleviksi.
- Yleisilme ja korjaukset huomioiden maisemallinen arvo.
- Metsähallitus laatii parhaillaan vuokrasopimuksia ja ottaa yhteyttä vuokralaisiin.

Osallistava suunnittelu

- Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelma koko Merenkurkun alueelle: myös yksityiset suojelualueet mukana.
- Yhteistyöryhmän kokoaminen 2023 aikana.
- Varsinainen suunnittelu 2024 alkaen.

Luonnonhoito

- Aktiivista luonnonhoitoa vuosien saatossa mm. EU-hankkeissa ja Helmi-ohjelmassa.
- Elinympäristöjen hoito.
- Laidunalueet.
- Haitallisten vieraseläinten ja -kasvien poisto.

Valsörarna: Hedskötsel, restaurering av gamla ängar

Björkögrunden: Hedskötsel genom bränning

Slåttskär: Restaurering av hagmarker.

Östra Norrskär: hedskötsel

Norrskär, Rönnskär: Rövning av fågelskär

Storskär: Hedskötsel gnm enrisrövning

Rönngrunden: Iståndsättning av gammal betesmark

Marskärsberget: Iståndsättning av fårbetesmark

Lappören: Rövning av hagmark

Dollosverkan: Restaurering av glo (fiskelekplats)

Boskär: Hedskötsel gnm rövning

Mellanfladan: restaurering av glo

Vitfågelskär: Restaurering av sandstränder

Rövning av hagmark

Risö: Iståndsättning av strandäng gnm vasslätter

Vresrosbekämpning på många holmar o skär.

Valassaaret: Nummenhoito, vanhojen niittyjen kunnostus

Lappören: Hakamaiden raivaus

Boskär: Nummenhoitoa, raivauksia

Björkögrunden: Nummenhoitoa polttamalla

Dollosverkan: Kluuvijärven kunnostus (kalojen kutupaikka)

Mellanfladan: Kluuvijärven kunnostus

Slåttskär: Hakamaiden kunnostus

Vitfågelskär: Hiekkarantojen kunnostus

Östra Norrskär: Nummenhoito

Hakamaiden raivaus

Norrskär, Rönskär: Lintuluotojen raivaus

Storskär: Nummenhoito, katajan raivaus

Röngrunden: Lammaslaitumen kunnostus

Kurturuusun torjuntaa monilla saarilla ja luodoilla

Risö: rantaniityn kunnostus

Marskärsberget: Lammaslaitumen kunnostus

Asetuksen valmistelun eteneminen

- Maakuntaliitolla alueen liikenneyhteyksiin liittyen huolia, joista ympäristöministeriö kuulee joulukuussa.
- Uutta luonnonsuojelulakia käsitellään eduskunnassa.
- Metsähallituksen luontopalvelut tunnistavat rahoitustarpeet heikossa kunnossa olevien arvokkaiden rakennusten ja luonnonympäristöjen kunnostamiseksi ja suunnittelee tarvittavat toimenpiteet.
- Asetusvalmistelussa huomioidaan saatu palaute ja tunnistetut tarpeet liittyen
 - metsästykseseen ja kalastukseen
 - väyliin, satamiin ja ruoppaukseen.
- Tarvitaan jokin yhteishallinnon muoto (neuvottelukunta tai muu yhteistyöryhmä).

Kiitos ja hyvää illan jatkoa!

leila.suvantola@gov.fi

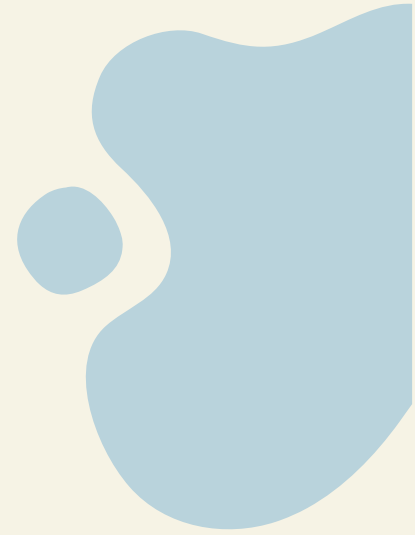
mikael.nordstrom@metsa.fi

ilkka.puumala@metsa.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

